

Delrapport 1/2002

Hälso- och sjukvårdsberedning Syd

Hälso- och sjukvårdsberedningarna ska inom sina geografiska områden öka kunskapen om medborgarnas tillgång till och behov av hälso- och sjukvård. Beredningarna ska även verka för att utveckla kontakter mellan medborgare och förtroendevalda samt söka samverkan med länets kommuner.

Sammanfattning

År 2002 - psykisk ohälsa

Under 2002 arbetar samtliga beredningar med psykisk ohälsa. Hälso- och sjukvårdsberedningarna har fokus på grupper utan medicinsk diagnos, och beredning Syd har valt att i första hand koncentrera sig på barn- och ungdom. Kommunernas aktörer är viktiga för att ge beredningarna en helhetsbild av området.

Efter diskussion om angreppssätt valde beredningen att arbeta på samma sätt som föregående år, dvs diskutera psykisk ohälsa med kommunens och landstingets företrädare samt träffa medborgare vid öppna möten. Erfarenheten hittills visar att det är svårt att hitta bra former för att möta medborgare och diskutera psykisk ohälsa.

Beredningen har hittills besökt Älvsbyns och Arvidsjaur kommuner. Besök i Arjeplog och Piteå är inplanerade i april/maj.

Beredningen har arbetat efter följande frågeställningar:

- De främsta orsakerna till psykisk ohälsa.
- Stöd till personer som visar tecken på psykisk ohälsa.
- Åtgärder för att förebygga och motverka psykisk ohälsa, samt för att främja psykisk hälsa.
- Den framtida utvecklingen av den psykiska ohälsan.

Delrapporten beskriver endast hittills genomförda aktiviteter samt kommentarer kring de fyra punkterna ovan. De frågor som beredningen anser viktiga att belysa kommer att redovisas i verksamhetsrapporten i september.

Genomförda aktiviteter

Kommunbesök i Älvsbyn och Arvidsjaur

Beredningen har träffat representanter från sociala nämnden, barn- och utbildningsnämnden, polisen, skolhälsovården, socialförvaltningen, individ- och familjeomsorgen, primärvården, samt arbetsförmedlingen. Beredningen har under dessa möten gjort följande iakttagelser:

Orsaker till psykisk ohälsa

I båda kommunerna menade man att arbetslöshet, skilsmässor, förändringar på arbetsmarknaden, höga krav i arbetet är de främsta orsakerna till psykisk ohälsa. Oro för den framtida försörjningen skapar otrygghet. Föräldrar har

sämre socialt nätverk idag. Ett exempel är att man har mindre kontakt med den äldre generationen.

Man anser att barn och ungdomar mår dåligt p g a splittrade hem, otrygga föräldrar, kravfylld skola samt utseendefixering. Barn får en allt sämre arbetsmiljö med mindre tid för individuella behov. Skillnaderna i barns förut-sättning ökar.

Hur yttrar sig psykisk ohälsa?

I Älvsbyn menar man att allt fler barn söker hjälp idag, många har ont i sjä-len. När de inte får hjälp flyr de in i en lögnvärld. Däremot märker man inte någon ökning av problem med missbruk och kriminalitet.

I Arvidsjaur hänvisar man allt fler barn till PBU med stress som orsak. Barn är oroliga för sina föräldrar, i synnerhet för att de är, eller riskerar att bli, arbetslösa. De känner sig även pressade av ökade krav. Missbruket ökar och kryper allt längre ner i åldrarna.

Förebygga/motverka psykisk ohälsa

I båda kommunerna anser man att dagens unga föräldrar behöver mycket stöd. I synnerhet är det viktigt stötta ensamma mammor med bristande nät-verk. Dessa föräldrar är ofta helt ensamma med sina frågor och funderingar. Föräldrautbildning, hemterapeuter samt beteendevetare vid vårdcentralerna är exempel på bra förebyggande verksamhet. Förebyggande arbete kräver tid och kontinuitet vilket kan vara svårt att uppnå med stafettläkare, anser man i Arvidsjaur.

Folkhälsofrågor är viktiga inom området psykisk ohälsa. Det är viktigt att fokusera på friskfaktorer - vad får oss att må bra? - samt att hitta välbefin-landet i vardagen.

I Arvidsjaur anser man att en stor del av arbetet med att förebygga psykisk ohälsa sker i alltför kortsiktiga projekt. Det är svårt att se effekten av ett ar-bete innan resultatet hunnit inarbetas och utvärderas.

Problem med psykisk ohälsa bland asylsökande

Det finns ca 200 asylsökande i Älvsbyn. Barn och ungdomar mår mycket dåligt av den långa väntan på besked om uppehållstillstånd eller vid besked om utvisning. Detta yttrar sig bl a genom att i synnerhet pojkar blir mycket utåtagerande. Föräldrarna, som också mår dåligt, orkar inte hantera detta.

Skoldaghemmet Norna

På skoldaghemmet Norna arbetar man med barn med koncentrationsstör-ningar. Man har täta kontakter med föräldrarna och träffas ofta för att disku-tera gemensamma regler och normer. Skoldaghemmet är ett bra komplement när hemsituationen är mindre bra. Många föräldrar känner sig vilsna och be-höver mycket stöd.

Samverkan kommun-landsting

I Älvsbyn menar man att samverkan med PBU i Piteå kan förbättras.

Möte med medborgare

På kvällen hölls ett öppet möte med temat ”Hur mår våra barn och ungdomar i Älvsbyn?” Mötet inleddes med en föreläsning av Roland Olofsson, psykia-

3 APRIL 2002

ter från PBU i Piteå. Föreläsningen handlade om den psykiska ohälsan bland barn och ungdomar, risk- och friskfaktorer, samt att samverkan mellan kommun och landsting är viktig för att förebygga den psykiska ohälsan.

Mötet tenderade till att handla mer om frågor från medborgarna än diskussion om psykisk ohälsa. Frågorna handlade mest om barnens förutsättningar i samhället och om vi kan göra mer för barnen än vi gör idag.

Samma möte anordnades även i Arvidsjaur. Mötet lockade dock mycket få deltagare.

FEL! OKÄNT VÄXELARGUMENT.